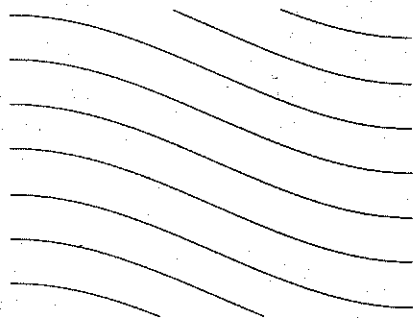

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

FEBRUAR 1999/2

▲ **DOMAČE NOVIČKE** ● Spremembe so stalnica prihodnosti ● Posvet Andragoškega društva Slovenije *Izobraževanje odraslih in učenje - pot k večji povezanosti med ljudmi in učinkovitejšemu delovanju* ▲ **UTRINKI IZ SVETA** ● Phare Lien: Madžarska, Danska in Slovenija za pismenost ▲ **OČI KRITIKE** ● Je družba ljudi vseh starosti naša prihodnost? ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● Študijski krožek *Prvi koraki do zaposlitve* ● Muzejski študijski krožek ▲ **PREBRALI SMO ZA VAS** ● O knjigi *Za boljšo kakovost študija* ▲ **PRIPRAVLJAMO/PRIPRAVLJAJO** ● Informacija o programih spopolnjevanja Izvajalcev, vključenih v programe izobraževanja brezposelnih oseb ● Sodelovanje brezposelnih s civilno družbo ▲ **OBVESTILA** ● Dnevi slovenskega izobraževanja '99 ● TV Slovenija 1, oddaja *Modro* ● Andragoška poletna šola ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novice v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
  - novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemaajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.
Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.
- Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Prelom: Iztok Kham.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 1842 560, faks: 061 445 881, internet: www.acs-saec.si, el. naslov: maja.korosak@acs-saec.si

ISSN 1408-6484. Naklada 2350 izvodov

Po mnenju Urada vlade za informiranje št. 23/207-93 z dne 26. 7. 1993 spada bilten Novičke med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Spremembe so stalnica prihodnosti

Kakovostno izobraževanje in usposabljanje prebivalcev in delovne sile postaja vedno bolj pomemben nacionalni razvojni dejavnik, pogojen s hitrim razvojem znanja in tehnologije, spremenjenim načinom življenja in s čedalje bolj vsestranskimi in raznolikimi zahtevami gospodarstva. Hiter razvoj znanosti povzroča, da bo znanje tistih, ki se šolajo danes, že v kratkem zastarelo. Kmalu pa tudi priliv mladih ne bo več pokrival vseh potreb zaposlovanja in bo delovno aktivnost starejših prebivalcev treba zviševati.

Vse potrebe po znanju, ki izhajajo iz motivov posameznika, družbe in gospodarstva, lahko in mora zadovoljiti le dobro razvito in sistemsko povezano formalno in neformalno, šolsko in zunajšolsko izobraževanje v različnih okoljih in v vseh obdobjih življenja vsakega posameznika.

Izobraževanje odraslih daje, ne samo znanje za gospodarski razvoj temveč tudi potrebna znanja za politično in kulturno ozaveščanje, razvijanje temeljnih demokratičnih vrednot, samozaupanje in obvladovanje lastne usode pri delu in v širši skupnosti.

Da bi opozorili na pomembnost izobraževanja, še posebej pa izobraževanja odraslih, je Zveza ljudskih univerz Slovenije letos januarja petič organizirala Dan ljudskih univerz z zgovornim naslovom *Spremembe so stalnica prihodnosti*. Ljudske univerze se zavedajo, da bo kljub temu, da so se iz pretekle podobe prelevile v sodobna izobraževalna središča, treba še marsikaj postoriti, zato je prvi dan prireditve potekal delovno v dveh skupinah.

- I. Prva skupina je obravnavala temo *Lik ljudske univerze v prihodnje*, kot ga vidijo izobraževalci na ljudskih univerzah. V tem okviru so si ljudske univerze med drugim načrtale, da bodo
  - sledile izobraževalnim potrebam v lokalnem okolju;
  - razvijale nove izobraževalne metode in oblike dela;
  - širile svojo programsko ponudbo;
  - s Središči za samostojno učenje zagotavljale tudi drugačen način posredovanja znanja, ki udejanja načela in cilje vseživljenjskega življenja.
- II. V drugi skupini so se lotili teme *Ljudske univerze v nacionalnem programu izobraževanja odraslih*, in ljudske univerze za kar se da učinkovito uresničevanje ciljev nacionalnega programa predlagajo:
  - vzpostavitev sistema motiviranja s ciljem večanja števila vključitev v izobraževanje odraslih;
  - vzpostavitev informacijskega sistema na področju izobraževanja odraslih, ki bo na poljuden način dostopen vsem uporabnikom;

- povečevanje informativno-svetovalne funkcije ljudskih univerz;
- večje vlaganje v promocijo izobraževanja odraslih;
- ocenjevanje kakovosti izobraževalnih programov s strani udeležencev;
- vlaganje v kakovostno izobraževanje odraslih kot enega od nosilcev gospodarskega razvoja.

Naslednji dan je slavnostni prireditvi prisostvovalo veliko predstavnikov ministrstev, zbornic, zvez in drugih institucij, ki so kakor koli povezane z izobraževanjem odraslih, županov ter zaposlenih na ljudskih univerzah. Mag. Jože Miklavc, Alenka Grželj, Jožko Čuk, dr. Vida A. Mohorčič Špolar in Josip Nakić Alfirević so s svojimi govori oziroma predstavitvami dali potreben poudarek temu, pogosto po krivici zapostavljenemu segmentu izobraževanja. Za vzdušje so poskrbeli tudi plesalci plesne skupine Mojce Horvat.

Prijeten klepet, ki je kasneje potekal ob kozarčku dobrega vina, je pokazal, da so take prireditve potrebne in bi se morali še večkrat srečevati.

Alenka Gorza Čretnik, Zveza ljudskih univerz Slovenije

Posvet Andragoškega društva Slovenije *Izobraževanje odraslih in učenje - pot k večji povezanosti med ljudmi in učinkovitejšemu delovanju*

Naj začnem z besedami novinarke mariborskega Večera Tatjane Vrbnjak: »Nesporno je pred nami čas andragogov in vseh, ki imajo kar koli opraviti z izobraževanjem odraslih. V zadnjih letih postajajo besede o nujnosti učenja že kar modne, napovedi, da je znanje vstopnica v 21. stoletje in da brez vseživljenjskega učenja generacije, ki prihajajo, ne bodo mogle funkcionirati, pa ne spadajo več med žpretiravanja' strokovne javnosti, ki se ukvarja z izobraževanjem odraslih in ga spodbuja. Zavest, kako pomembno je učenje za vse življenje, se krepi povsod po svetu.« (Večer, 23. januar 1999)

Misel o nujnosti vseživljenjskosti učenja je bila rdeča nit posveta, ki smo ga andragogi Slovenije 21. in 22. januarja pripravili ob 30-letnici delovanja Andragoškega društva Slovenije v hotelu Piramida v Mariboru. Na posvet so bili vabljeni vsi, ki so z izobraževanjem odraslih povezani tako ali drugače. Udeležilo se ga je 81 oseb iz vse Slovenije.

Predsednica Andragoškega društva Slovenije (ADS) Melita Cimerman je v uvodnem nagovoru pozdravila prisotne in predstavila program dvodnevne posveta. Mag. Jože Miklavc, državni podsekretar ministrstva za šolstvo in šport, je poudaril vse večji pomen izobraževanja odraslih in ADS zaželel uspešno delo še v prihodnje.

Zofija Klemen - Krek, direktorica Urada slovenske nacionalne komisije UNESCO, in

Paul Belanguer, direktor Unescovega inštituta za izobraževanje iz Hamburga, sta opozorila na Akcijski načrt za prihodnost, sprejet leta 1997 na hamburški V. mednarodni konferenci o izobraževanju odraslih. Posebno vlogo nevladnih organizacij in društev pri uresničevanju sklepov CONFINTEA V je poudarila tudi direktorica Andragoškega centra Slovenije dr. Vida A. Mohorčič Špolar. Spregovorila je o Hamburški deklaraciji in Akcijskem načrtu za prihodnost, ki sta za vse države članice obvezujoča. Udeležencem posveta je predstavila prispevek ADS k delu slovenske delegacije v Hamburgu.

Slovensko izdajo Deklaracije in Akcijskega načrta sta pripravila Urad Slovenske nacionalne komisije za Unesco; ta je tudi sofinanciral posvet, in Andragoški center Slovenije. Udeleženci posveta so publikacijo prejeli brezplačno.

Dopoldanskemu plenarnemu delu je sledilo delo v dveh skupinah, vodila sta ju dr. Zoran Jelenc in dr. Vida A. Mohorčič Špolar. Razprava v delovnih skupinah je bila usmerjena v prispevek ADS k uresničevanju sklepov hamburške konference in strategije nadaljnjega delovanja društva. Svoje ugotovitve in sklepe sta skupini predstavili v popoldanski plenarni razpravi.

Prvi dan posveta smo člani ADS namenili tudi skupščini ADS, katere so se razen starih članov udeležili še novi člani, udeleženci posveta. Prav posebno doživetje tega dneva je bila slavnostna proslava ob 30-letnici ADS v galeriji hotela Piramida. Ta prostor med drugim krasijo razstava akademskega slikarja Franceta Slane. Izjemno domiselni scenarij proslave je pripravila dolgoletna in aktivna članica ADS Ida Srebotnik. Tehnično izvedbo je mojstrsko opravil mag. Tone Lenarčič, sicer zaposlen v Andragoškem centru Slovenije. Največ pa so k izvornosti proslave prispevali slavljenci - nagrajenci za svoje predano delo društvu. Profesionalni nastop napovedovalke Ide Baš, romantični zvoki citer izpod večših prstov citrarja Tomaža Plahutnika in v prihodnost usmerjeno bobnanje bobnarske skupine Afir - Bafir je zaokrožilo jubilej društva, tako da nam bo ostal še dolgo v spominu.

In kdo so osebe, ki so odločilno vplivale na razvoj društva in se odlikovale z velikim prispevkom v določenem obdobju ADS ali pa so kar trajno in močno usmerjale njegov razvoj? Dobitniki kipcev in priznanj so: Tilka Blaha, Štefan Huzjan, dr. Zoran Jelenc, Sonja Klemenčič, dr. Ana Krajnc, mag. Jože Valentinčič in Marija Vogrič.

Dobitniki priznanj so osebe, ki so s svojim intenzivnim delom v enem ali več obdobjih delovanja ADS bile nosilci in ustvarjalci njegovih uspehov in akcij: Janez Arsenjuk (posthumno), Jasna Dominko Baloh, Olga Drogenik, mag. Dušana Findeisen, dr. Ivan Kežar, Tine Kopač, dr. Vida A. Mohorčič Špolar, dr. Nena Mijoč, Dunja Simsič, Maša Stavanja, mag. Marija Velikonja in Eva Zakotnik.

Osebam, ki so s svojim zagnanim delom in pobudami na različne načine tudi veliko pripomogli k razvoju in dejavnosti društva ter izobraževanja odraslih in andragogike v Sloveniji, je bilo na proslavi izrečeno ustno priznanje: Jožica Česnovar (posthumno), Hilda Dijak Vogrič, Boris Dular, Marija Faganeli Greif (posthumno), mag. Ivan Grebenc, Vincenc Hrabar, dr. Jurij Jug, dr. Marinka Kremžar, Anton Kukoviča, Marjan Lah, mag. Marjan Lončarič, Marjana Lubej, Magda Malovrh, Milena Malovrh, mag. Marinka

Miftaraj, Miran Morano, Metka Svetina, Ivo Tavčar, Vladimir Tkalec, Izidor Urbančič, Ivanka Vrhovčak (posthumno).

Priznanja so bila podeljena tudi slovenskim politikom, ki so posebej zaslužni za razvoj in uveljavljanje izobraževanja odraslih v Sloveniji. Prejeli so jih: predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, ambasadorica RS v Makedoniji Jožica Puhar, dr. Peter Vencelj, dr. Slavko Gaber, minister za šolstvo in šport, in mag. Jože Miklavc, podsekretar pri Ministrstvu za šolstvo in šport.

Po končani proslavi je Danijel Sajko, predstavnik mestne občine Maribor, v imenu župana Borisa Soviča čestital članom društva in skupaj smo nazdravili novim nalogam in uspehom.

Ob svečanem jubileju je ADS izdalo zbornik avtorja dr. Zorana Jelenca »Vloga in razvoj ADS v obdobju 1968-1991«, ki je bil naprodaj po simbolični ceni 600 tolarjev. Zbornik lahko naročite po isti ceni na ADS.

Drugi dan posveta so v plenarnem delu svoje prispevke predstavili: dr. Zoran Jelenc: Andragoško svetovalno delo, mag. Tanja Vilič Klenovšek: Vloga svetovalnega dela v izobraževanju odraslih za večjo povezanost in učinkovitost, Zlata Šlibar: Vloga Centra za informiranje in poklicno svetovanje pri razvoju svetovalnega dela v izobraževanju odraslih.

Po plenarnem delu smo oblikovali tri interesne skupine, v katerih je potekala diskusija na temo prej omenjenih referatov. Prisotni iz ljudskih univerz so razpravljali o svetovanju v ljudskih univerzah, vodja skupine je bila Alenka Gerželj, LU Koper. Mag. Tanja Vilič Klenovšek (ACS) in Ida Srebotnik (ŠC za pošto, ekonomijo in telekomunikacijo, Višja šola) sta vodili skupino, ki je razpravljala o svetovanju v izobraževanju odraslih v srednjih šolah. Tretjo skupino, ki je govorila o svetovanju za izobraževanje odraslih v zasebnih organizacijah za izobraževanje odraslih, je vodil Herman Kosič, Kopo, d.o.o., Novo mesto. Na plenarnem zasedanju so poročevalci iz omenjenih treh skupin prebrali svoje ugotovitve in sklepe, ki jih bomo za bralce Novičk objavili v prihodnji številki.

Ob koncu naj se iskreno zahvalim vsem, ki so s svojim angažiranjem prispevali, da je posvet nemoteno in konstruktivno potekal v lepem ambientu mariborskega hotela Piramida; uslužbenci hotela so poskrbeli za udobno počutje, brezhibno tehniko in dobro hrano. Zahvala velja tudi sofinancerjem in sponzorjem, ki so omogočili izvedbo posveta in proslave: Urad Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, Ministrstvo za šolstvo in šport RS, Andagoški zavod Maribor - Ljudska univerza, Hotel Piramida Maribor, Nova Kreditna banka Maribor, Comtron, Napredna računalniška tehnologija Maribor, Kopo, d.o.o., Nova Gorica, Zveza ljudskih univerz Slovenije, mestna občina Maribor in drugi. Hvala tudi medijem za pozornost in objektivno poročanje o posvetu. Posebej se želim zahvaliti še nekaterim osebam, ki so pri organizaciji posveta izjemno pomagale: Olgi Drogenik, dr. Zoranu Jelencu, Idi Srebotnik, Meliti Cimerman in Tomažu Majcnu.

Ana-Marija Pušnik, Andragoško društvo Slovenije

UTRINKI IZ SVETA

Phare Lien: Madžarska, Danska in Slovenija za pismenost

*»Engem ne emljen a magasaba senki,
ha nem tud addig tartani,
még tényleg megnövök,
Guggolj ide mellém, ha nemcsak hallani,
de érteni is akarsz,
hogy közel legyen
a szívdobogásunk.«*

(Birtalan Ferenc)

*»Ne vzdiguj me v višave,
če me tam ne moreš obdržati
dokler ne zrasem.
Počepni k meni, če me želiš,
ne le slišati, ampak tudi razumeti,
da bo bitje najinih src blizu.«*

(Birtalan Ferenc)

V mestu Nyregyhaza v vzhodnem delu Madžarske, blizu ukrajinske in romunske meje je od 5. do 8. februarja 1999 potekalo usposabljanje za učitelje in pisce gradiv v programu opismenjevanja. Program nastaja v okviru projekta Phare Lien in bo namenjen vključevanju Romov v trg delovne sile in v družbo. Potekal bo v treh madžarskih regijah, v katerih so problemi brezposelnosti in izključenosti Romov iz družbe najbolj prisotni. V projektu poleg Madžarske in Danske sodeluje tudi Slovenija, ki je sprejela vlogo svetovalke za področje funkcionalnega opismenjevanja in usposabljanja učiteljev in avtorjev gradiv na tem področju.

Skupaj z madžarskimi kolegi iz Zveze madžarskih visokih ljudskih šol, smo pripravili dve štiridnevni delavnici in prvo tudi že izvedli. Druga bo potekala v mesecu marcu.

Februarska delavnica je imela v grobem dva cilja. Najprej je bil naš skupni namen, da premislimo o tem, kaj so potrebe ciljne skupine, ki ji program namenjamo, in kako lahko te potrebe pretvorimo v cilje programa opismenjevanja. Spregovorili smo tudi o

metodah in oblikah učenja odraslih v programih opismenjevanja, liku učitelja in položaju udeležencev. Predstavili smo projektno učenje in pa načela pri oblikovanju učnih gradiv.

Po drugi strani pa naj bi na delavnici premislili o že pripravljenih gradivih za potrebe programa opismenjevanja, in sicer: Berilo za udeležence (Compendium), Delovni zvezek za udeležence (Student's Handbook) in Učiteljeva knjiga (Teacher's Book). Gradivo so pripravili trije avtorji in urednik. V večernih urah so ga predstavili učiteljem, ti pa so ga, glede na svoje izkušnje, pričakovanja in novo znanje, pridobljeno v delavnici, presojali in dopolnjevali z novimi predlogi. Ugotovili so, da je skorajda nemogoče vnaprej pripraviti gradivo, ki bo zadostilo vsem raznolikim potrebam učnih skupin, ki se bodo srečevale v programu. Učitelji bodo imeli ob izvajanju programa opismenjevanja pri adaptiranju in prilagajanju in dopolnjevanju gradiva zelo pomembno vlogo tudi v prihodnje. Ugotavljali smo tudi, da se vloga učitelja v programih funkcionalnega opismenjevanja odraslih močno razlikuje od tradicionalne vloge učitelja. Učitelj je bolj spodbujevalec in svetovalec kot pa vir znanja. Učenje v programih opismenjevanja mora imeti tudi svojo neposredno uporabno vrednost v življenju. Ne gre za učenje na zalogo, ampak gre za učenje, ki udeležencem pomaga k boljšemu in samostojnejšemu življenju v družbi. Udeleženci programa morajo biti udeleženi pri nastajanju programa in povabljeni k temu, da izrazijo svoje potrebe, interese in vrednote.

Štirje dnevi, ko smo se učili skupaj z madžarskimi učitelji in avtorji gradiv, so minili hitro, čeprav smo delali dobesedno od jutra do večera (od 9.00 do 21.30). Skupina je bila izjemno odprta, konstruktivna, kritična in polna navdušenja. Večina učiteljev dobro pozna razmere, v katerih živijo Romi. Nekateri so svetovalci, drugi pa učijo njihove otroke. Le štirje v celotni skupini so imeli tudi že izkušnje z izobraževanjem odraslih, vendar pa so k reševanju problemov pristopali tako, kot da že od nekdaj delajo z odraslimi. To nam pravzaprav kaže, da izobraževanje odraslih izhaja iz demokratičnih odnosov. Če so tisti, ki učijo, demokratični, potem se ni bati, da bi pri oblikovanju učnega procesa pozabili na tiste, ki se učijo. Načela izobraževanja odraslih so pravzaprav čedalje pomembnejša tudi pri učenju otrok, saj se ob vsakem učenju učimo tudi medosebnih odnosov in si oblikujemo podobo o samem sebi.

Nyrehyhaška delavnica nam je prinesla še nekaj. Vsi, ki smo sodelovali, smo se zavedli, da je problem nepismenosti in izključenosti posameznikov in plasti prebivalstva iz dejavnega delovanja družbe globalen. Tako ga gre tudi obravnavati, saj se drug od drugega lahko veliko naučimo. Zavedli pa smo se tudi, da je problem funkcionalne nepismenosti tesno povezan z drugimi družbenimi problemi, kot je na primer izključenost/zapostavljenost posameznih družbenih skupin, dostopnost izobraževanja. Opismenjevanje torej ni naloga, ki bi jo lahko reševali v vakuumu, ampak le z vzporednim reševanjem konkretnih življenjskih problemov posameznika, pri čemer je lahko opismenjevanje prvi korak, ni pa zadosten. Kot bi rekel Paolo Freire, ki mu je med drugim posvečeno tudi naslednje desetletje opismenjevanja (Unesco, Hamburg 1997): kritično

je treba preišljevatj tudi o družbi – znanje ali vedenje je zmeraj razpeto med dva medsebojno delujoča konteksta. Prvega predstavlja naša resničnost – svet, v katerem živimo z vsemi svojimi odnosi, drugega pa dialog v učni skupini. V tem dialogu mora učitelj učence povabiti k opazovanju in kritičnemu preišljevanju resničnosti, hkrati pa jih mora spodbuditi k aktivnemu delovanju v skupnosti.

Natalija Žalec, ACS

OČI KRITIKE

Je družba ljudi vseh starosti naša prihodnost?

Ko smo se nedavno z nekaterimi mestnimi svetniki pogovarjali o tem, kako v drugih evropskih mestih mestna oblast sodeluje pri delovanju svoje univerze za tretje življenjsko obdobje in smo ob tem omenili *izobraževanje za prostovoljno delo starejših*, so nas v strahu prekinili. "Samo ne recite, da bodo kaj delali. To bi zelo otežilo reči!" Delo starejših ali morda v celoti delovanje civilne družbe je v mnogih očeh strošek, breme, ne pa obvezni del uspešnega, demokratičnega delovanja družbe v celoti.

Kako zbuditi predstavo o tem, da starost ni statistično dejstvo ali preprosto predsmrtno obdobje temveč dosti več: *obdobje življenja, v katerem je človek predvsem človek in šele nato star*? Kako torej razviti zanimanje za starejše in starost v tej družbi naglo napredujoče tehnologije in naglih sprememb, kjer upočasnjeni starejši ne morejo biti nosilci "privlačnega" znanja in je starost navadno tema, ki se je ogibamo. Pa vendar, koliko sploh poznamo starost in staranje? Koliko so vedenja o starosti vgrajena v šolske učbenike, dnevno časopisje? Se ob medicinskih predavanjih pojavljajo še kakšna, ki bi to vprašanje načela? Se kdo posebej zanima za krize tistih mladih starejših, ki so jih brez priprave poslali v pokoj? Univerza za tretje življenjsko obdobje in Gerontološko društvo Slovenije zdaj z mednarodno pomočjo pripravljata *program predupokojitvenega izobraževanja*, vendar to ni dovolj.

Pa ne le za njihove krize, tudi za njihove sposobnosti in razvojne možnosti bi se morali zanimati! Ko govorimo o učenju vse življenje, najpogosteje pozabljamo, da so del takšnega izobraževanja tudi tisti v tretjem ali celo četrtem življenjskem obdobju. Še več, ali lahko govorimo o *celostni politiki starosti in staranja* v tej družbi, kjer bo že leta 2020 delež starejših večji od deleža mladih in kjer rodovi starejših evoluirajo, politika pa ostaja enaka kot nekoč: socialno-varstvena. Že samo ime dosti pove.

Diskriminacija ljudi po starosti

Raziskave so pokazale, da število delovnih mest, kljub trditvam delodajalcev, ne narašča s tem, da jih starejši pogosto pod pritiskom okolja izpraznijo in gredo v pokoj. Povečuje se le s povečano gospodarsko rastjo. Ob tem pa vprašanja v povezavi z diskriminiranjem ljudi po starosti lahko zadenejo že zelo mlade in proti takšni diskriminaciji se vsi skupaj lahko borimo le, če smo dovolj ozaveščeni. Zakaj se je na nekatere univerze in šole moč vpisati le do določene starosti? Zakaj kljub določilom ustave, da je treba vse ljudi obravnavati enako, doživljamo starostne omejitve pri sprejemu na delovno mesto? Kdaj so

denimo na kakšni osnovni ali srednji šoli nazadnje sprejeli na delovno mesto učitelja, ki je prekoračil petdeset let starosti? Največkrat ga zavrnejo ob pomisleku, da je prestar, pri čemer njegove izkušnje, ustvarjalnost, delavnost prezrejo, pri mlajših pa so pomembno sodilo izbora. Zavrnejo ga, ne da bi vedeli, zakaj ali preprosto zato, ker so, ne da bi se tega prav zavedali, podlegli razširjenim in nepreverjenim slabšalnim pogledom na starost. Ti pogledi s posameznim človekom nimajo nikakršne zveze. Povezani so z neozaveščenostjo.

Takšnim pogledom je človek navadno izpostavljen, še preden gre v pokoj. O njem znenada začno govoriti v preteklosti, naštevajo njegove pretekle zasluge, mu dajejo priznanja, mu morda celo povedo, kako je včasih bil in znal, zdaj pa..., in mu nenehno svetujejo, da naj si odpočije, saj je že dosti delal. Tisti, ki so človeku blizu, so spodbudno sočutni, drugi, ki so mu manj naklonjeni, pravijo mnogi avtorji, srepeče in prav nič ljubeznivo čakajo, da se mesto izprazni in se družbena moč prerazporedi, morda njim v prid. V teoriji nekateri govorijo o tem, kot o "družbeni uri". Ta starejšim v različnih državah tiktaka drugače. Nevzdržno pa je, da se navadno ravna po zakonu o upokojitveni starosti.

Iz vsega napisanega sledi, da je človeku za poznejša leta ali za starost resnično potrebno izobraževanje. Njemu in vsem drugim rodovom, kajti "starost je prihodnost nas vseh", pravi Simone de Beauvoir. In naša lastna starost je odvisna od tega, koliko bomo že danes ozavestili vprašanja starosti in staranja, in to v vseh rodovih.

Tako starost ni časovni koncept, je bolj vprašanje družbenih pritiskov, in prav na tem področju lahko z izobraževanjem marsikaj storimo. Še več (kot smo nedavno svetovali Estoncem), izobraževanje starejših lahko pomembno vpliva na razvoj izobraževanja drugih generacij, kot se je to denimo zgodilo v Sloveniji. Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje se je razvil prvi slovenski koncept študijskega krožka za življenje (prej smo poznali proizvodne študijske krožke v tovarnah), tam smo pridobili in popisali spoznanja o dinamiki učne skupine in najrazličnejših metodah, ki zahtevajo soodgovornost odraslih učencev ne le pri izvedbi programa marveč tudi pri samem programiranju, vrnili smo kulturi mesto v izobraževanju in danes je prav kultura, še posebej osebna in lokalna, pomemben del tega, kar imenujemo lokalizacija v nasprotju z globalizacijo. Globalizacija je namreč mogoča le glede na posamezen kraj, glede na vzpostavljeno kulturno identiteto kraja in posameznika. Iz izobraževanja starejših odraslih se je tako v Sloveniji naravno razvilo tudi izobraževanje za lokalni in regionalni razvoj.

Zakaj starejšim ne dovolimo, da preprosto nadaljujejo s svojim življenjem, ki je plod vsega, kar so počeli v prejšnjih obdobjih? Starost je čas nadaljevanja učenja in dela za skupnost. Je pa tudi čas razvoja kognitivnih sposobnosti, pod pogojem, da jih je moč uporabiti pri takšnem delu. Zakaj bi morali biti starejši odvisni in predmet "socialnovarstvene skrbi za starejše", ko pa veliko znajo, vedo, zmorejo... in hočejo. Vse, kar moramo storiti, je to, da *ne oviramo njihove pravice do nadaljevanja življenja in dela*. Če tega zaradi neozaveščenosti nismo sposobni, potem nismo daleč od tistih Sicilijancev, ki so v 17. stoletju pehali očete v grob, ali tistih, ki so prednikom

dali polento na glavo in jih s sekiro pahnili v smrt. V teh načinih odrekanja življenja in ustvarjanja drugim ljudem se neizpodbitno kaže nerazvitost družbe. Pa še: načinov, kako z izobraževanjem in delovanjem v javnih občilih spodbuditi večjo ozaveščenost o vprašanih starosti in sobivanja z drugimi rodovi, je veliko... Letošnje leto je leto *družbe ljudi vseh starosti*.

Dušana Findeisen, Logos - skupina samostojnih izobraževalcev

KOTIČEK JE VAŠ

Študijski krožek *Prvi koraki do zaposlitve*

Živimo v času, ki nam prav gotovo ni najbolj naklonjen. Vsak dan se srečujemo s problemom brezposelnosti, ki se nam zdi velikokrat zelo oddaljen, dokler se ne zgodi nam. Šok, jeza in občutek nemoči so prvi znaki, ki pa dolgoročno vodijo do materialne ogroženosti, izgube samospoštovanja in strahu pred prihodnostjo.

Iskanje nove ali prve zaposlitve zahteva veliko vložene truda in volje, zato smo se v podjetju INVEL odločili, da bomo skupaj z brezposelnimi, ki so pripravljene usodo vzeti v svoje roke, poskušali poiskati čim hitrejšo pot do zaposlitve, in pričeli z izvajanjem študijskega krožka *Prvi koraki do zaposlitve*.

Pod vodstvom mentorice Selme Filipančič smo z udeleženci skupno oblikovali zaposlitvene cilje, ki so jim bili v veliko pomoč pri usmerjenem in kakovostnejšem iskanju nove zaposlitve. Obdelali smo različne načine učinkovitega iskanja zaposlitve, kot so: telefonski pogovor, ki ga iskalci zaposlitve ponavadi ne uporabljajo, pisali smo različne oblike kakovostnih prošelj in veliko časa namenili treningom komunikacije, ti udeležencem pomagajo izpeljati učinkovit telefonski in zaposlitveni pogovor.

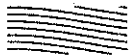
Z vsakodnevnimi aktivnostmi smo vzpostavili konkretne stike z morebitnimi delodajalci (predvsem s pomočjo uporabe neformalnih virov) ter kmalu ugotovili, da smo se usposobili za učinkovito samostojno iskanje zaposlitve.

V krožku je bilo v veliki meri izraženo načelo samopomoči, udeleženci pa so s skupino, ki je vsakemu posamezniku poskušala pomagati pri iskanju izhoda iz zaprtega kroga, pridobili samospoštovanje, to jim je v zadnjem času upadlo. Očitni so bili tudi dobri medsebojni odnosi in napredek pri komunikaciji z delodajalci, saj so mnogi navezali obetavne stike, dva od udeležencev pa sta še v času trajanja krožka dobila zaposlitev, to je v krožku povečalo motivacijo in voljo do dela.

Študijski krožek »Prvi koraki do zaposlitve« je eden od trinajstih krožkov, ki jih uspešno izvajamo že pet let, in ne edini, ki smo ga izvajali preteklo leto. Tudi krožki *Gospodarske pogodbe*, *Vodnik po svojih pravicah in obveznostih*, *Dobra komunikacija – pot do uspeha* ter *Novoletni okraski in darila* so med udeleženci zbudili veliko zanimanje za tovrsten način učenja in prenosa znanja, nam pa bodo pozitivne ocene, mnenja in želje po vključitvi v naslednje krožke prav gotovo v vzpodbudo pri organizaciji študijskih krožkov v prihodnje.

Vsekakor pa posebna zahvala velja Andragoškemu centru Slovenije in Ministrstvu za šolstvo in šport za finančno in strokovno podporo pri delovanju vseh omenjenih krožkov.

Ivanka Filipančič, Invel Velenje

Muzejski študijski krožek

Muzejski študijski krožek pri Ljudski univerzi Ilirska Bistrica je nastal pred šestimi leti in šteje 12 članov, ki bi jim lahko rekli ljubitelji preteklosti in sedanosti domačega kraja in okolice.

"Muzejski" smo ga na začetku poimenovali malo za šalo in malo zares, saj smo si za dolgoročni cilj delovanja postavili postavitev vsaj stalne krajevne muzejske zbirke, če že ne ustanovitev muzeja; tega bi si kraj s tako bogato preteklostjo prav gotovo zaslužil.

Člani smo zelo pestra družina, tako kot so raznolika področja in teme, ki posameznike zanimajo in ob katerih se učimo: poznamo skoraj že vsa prazgodovinska gradišča v okolici, domače šege in običaje, kot so pustovanje vrbiških šjem in škoromatov, miklavževanje, koledovanje, žegnanje konj na štefanovo, vizita (nabor), spoznali smo oblačilno kulturo naših krajev, pa poštno in prevozniško tradicijo na Bistriškem in še marsikaj.

Vsako leto smo delo krožka vsaj enkrat ali pa večkrat predstavili javnosti na različne načine. Navadno so bile to samostojne razstave zbranega gradiva (Naši kraji na razglednicah, 300 let pošte na Bistriškem, 100 let bistriške razglednice), zelo pogosto pa se z akcijami vključimo v večje prireditve ob pomembnih dogodkih v kraju, zato da bi naše delo lahko predstavili čim širšemu krogu ljudi.

Tako smo npr. na Bistriških dnevih, tradicionalnem občinskem prazniku, predstavili prevozna sredstva, ki so bila nekoč v rabi pri nas, nekaj let zapored pa je bistriško vizito spremljala razstava fotografij Vizita skozi čas. Večino tem, predvsem tistih, ki so povezane z omenjenimi običaji, smo zaznamovali tudi na sedmih razglednicah in petih voščilnicah. S prodajo teh smo dobili dodatna sredstva za delovanje krožka.

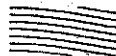
Včasih je že samo predlog ali pobuda za izpeljavo neke akcije dovolj, da animiramo vse prebivalce nekega kraja. O tem zgovorno priča lanskoletna prireditev, ki so jo na našo pobudo organizirali in izpeljali vaščani Staroda, zanimive vasi na robu naše občine. Tam je bil - tako kažejo ohranjeni zapisi - pred 650 leti rojen Sv. Hieronim, zavetnik teologov, učenjakov, učiteljev, študentov, prevajalcev, znanstvenih ustanov, asketov in priprošnjik pri očesnih boleznih.

Prireditve, ki so si jo vaščani sprva zamislili kot manjšo vaško slovesnost, je prerasla v pravi ljudski praznik. Tu so se srečevali stari prijatelji in znanci, sorodniki od blizu in daleč, gostujoči pevci in godci, pa tudi turisti, ki so si lahko ogledali gradišče nad vasjo, uživali v razgledu z Grmade, najvišje vzpetine, prisluhnili zanimivi pripovedi poznavalca Hieronimovega življenja prof. Otmarja Črnilogarja. Lahko so si ogledali vodnjak, pri katerem je počival Martin Krpan, ko je tovoril sol tod mimo, ali poslali pozdrave v širni svet na naši razglednici, ki jo je sodelavka "mobilne" pošte opremila s priložnostnim poštnim žigom, pravo poslastico za strastne filateliste.

Prva letošnja akcija pa je bila 22. januarja. V bližnjem Podgradu sta bili predstavljeni znamki z motivom brkinskih skoromatov, ki ju je Pošta Slovenije na našo pobudo uvrstila v svoje izdaje.

Vanda Volk, mentorica študijskega krožka

O knjigi *Za boljšo kakovost študija*

Zbornik prispevkov različnih avtorjev, zagovornikov kakovostnega učenja in poučevanja na visokošolskih institucijah, z naslovom *Za boljšo kakovost študija*, je knjiga, za katero bi si želeli, da bi jo vzelo v roke čim več tistih ljudi, ki jim delo na univerzi ne pomeni le znanstvenega naslova in raziskovalnega dela. Knjiga, ki jo želim predstaviti, je lahko povod za razmišljanje o možnostih izboljšanja kvalitete dela s študenti mnogim univerzitetnim učiteljem in sodelavcem, ki zdaj morda občutijo le večje ali manjše nezadovoljstvo z rezultati svojega dela, niso pa še naredili potrebne-ga koraka, ki bi stanje spremenil.

Knjiga je izšla septembra 1998 na Centru za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete v sodelovanju s Slovenskim društvom za visokošolsko didaktiko, uredila pa sta jo dr. Bogomir Mihevc in prof. dr. Barica Marentič Požarnik. Večina prispevkov je bila predstavljena na strokovnih srečanjih razmeroma novega Slovenskega društva za visokošolsko didaktiko (SDVD); to društvo je nastalo na pobudo iniciativne skupine pod vodstvom prof. dr. Barice Marentič Požarnik, postala je tudi prva predsednica. Društvo organizira delovne sestanke, strokovna posvetovanja, seminarje, predavanja, okrogle mize in poletne šole, rezultat katerih je tudi precej prispevkov iz te knjige. Poglavitno sporočilo knjige je pomembnost izboljšanja izobraževalnega procesa na visokošolskih institucijah predvsem z vidika pedagoške (oziroma andragoške) usposobljenosti visokošolskih učiteljev, asistentov in drugih sodelavcev na različnih strokovnih področjih visokega šolstva. To bo prispevalo k večji strokovnosti izvajanja, večji uspešnosti študentov in manjšemu osipu.

Knjiga je razdeljena na deset poglavij, v katerih so naslednji vsebinski sklopi.

- V prvem sklopu lahko preberete zanimive podatke o ustanovitvi in programu Slovenskega društva za visokošolsko didaktiko (SDVD), o članstvu in načelih, ki jih bodo vodili pri širjenju didaktične kulture v slovenskem visokem šolstvu.
- Drugi sklop govori o pedagoškem izpopolnjevanju in habilitacijskih merilih. V šestih prispevkih se lahko seznanite s pomenom izpopolnjevanja univerzitetnih učiteljev, z možnostmi upoštevanja didaktične usposobljenosti pri habilitacijskih postopkih, ipd., seznanite pa se tudi s teoretičnimi osnovami in modeli didaktičnega usposabljanja visokošolskih učiteljev ter tečaji, delavnicami in poletnimi šolami, ki so potekale v letih 1995-1998 in nekaterih se lahko udeležite tudi v prihodnje.
- Tretji vsebinski sklop obravnava pomen vizualizacije in sodobnih medijev v visokošolskem študiju. Avtorji v štirih prispevkih razmišljajo o pomenu različnih oblik posredovanja vsebin, o uporabi miselnih vzorcev v visokošolskem študiju, o odnosu med podatki in informacijami v procesu učenja in izobraževanja ter o

možnostih uporabe računalniške tehnologije, še posebno svetovnega spleta v procesu visokošolskega izobraževanja.

- V četrtem vsebinskem sklopu z naslovom *Problemsko in izkustveno zasnovan visokošolski pouk* so trije prispevki, ki vsi poudarjajo uspešnost učenja in poučevanja, ki ne temelji na pasivnem učenju temveč na dejavnosti študentov; prvi prispevek prikaže problemsko zasnovan študij teoretično, druga dva pa z lastnimi primeri z dveh različnih strokovnih področij potrjujeta pravilnost in uspešnost tako zasnovanega pristopa k učenju.
- Tema petega sklopa je mentorstvo mladim raziskovalcem in asistentom stažistom in v prispevku avtorji ugotavljajo, kako mentorstvo ocenjujejo tisti, ki so vanj vključeni.
- O ocenjevanju znanja študentov razpravljajo v šestem sklopu štirje avtorji; predstavljajo lastne izkušnje z vrednotenjem znanja in razmišljajo o pravičnem in smotrnem ocenjevanju znanja ter o različnih možnostih in modelih vrednotenja.
- Sedmi in osmi sklop se nanašata na skrb za kakovost študija in visokošolsko politiko; tu je niz različnih prispevkov (tudi treh tujih avtorjev), ki predstavijo prizadevanja za ocenjevanje pedagoškega dela visokošolskih učiteljev z ugotavljanjem stanja v preteklosti, predvsem pa predstavijo pomen in načine vrednotenja kakovosti visokošolskih institucij in njihovih programov ter izvajalcev, izkušnje drugih držav zahodne Evrope, posebej Nemčije in Nizozemske, ter ocenjujejo prizadevanja, ki so bila posebno izrazita v zadnjih letih v Sloveniji.

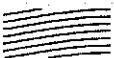
Prepričana sem, da večina visokošolskih učiteljev in asistentov pogosto razmišlja o neustreznih, včasih tudi nepravičnih naravnostih visokošolskih institucij predvsem k raziskovalnemu delu in zanemarjanju tiste druge, kljub vsemu prednostne naloge pedagoških delavcev na univerzi, to pa je njihove usposobljenosti za kakovostno delo s študenti. Gotovo mnogi čutimo, da poslanstvo učitelja ali asistenta ni le "zbiranje točk za habilitacijo s pomočjo objav znanstvenih prispevkov", temveč tudi težnja k stalnemu izboljševanju svoje "didaktične kulture", kot jo imenuje B. Marentič Požarnik, ki naj prispeva k "učinkovitejšemu, ustvarjalnejšemu in manj reproduktivnemu študiju". Žal učitelji in asistenti, ki več truda in časa vlagajo v kakovostnejše izvajanje učnega procesa, to pogosto občutijo kot oviro pri napredovanju v primerjavi s tistimi, ki čas namenijo intenzivnejšemu znanstvenemu delu in publiciranju. Zahteve po ustreznem vrednotenju pedagoškega dela, ki je sedaj pojmovano bolj kot obstranska dejavnost (to mnogi študenti jasno občutijo na svoji koži), so čedalje bolj glasne.

Knjiga sledi motu "od poučevanja k učenju", njena rdeča nit pa so ugotovitve in prepričanja mnogih strokovnjakov, ki delujejo na različnih visokošolskih ustanovah in ugotavljajo, kako pomembno je nenehno pridobivanje pedagoško-andragoških znanj, ki vplivajo na kakovost pedagoškega dela in ki bi ga bilo treba tudi sproti vrednotiti, novo usposobljenost pa ustrezno točkovati. Zavzemajo se za upoštevanje vlaganja v lastno usposobljenost in pripravljenost dajati več tistim, zaradi katerih univerzitetni učitelji in asistenti so.

Menim, da bo knjiga tiste, ki še ne vedo, kam bi se obrnili in kako bi začeli spopolnjevati svoje znanje o kakovostnem delu s študenti, usmerila na pravo pot in jim pokazala nekaj možnosti lastnega razvoja in razvoja institucije, kjer delujejo. Tisti, ki pa že razmišljajo podobno, pa bodo v knjigi našli somišljenike in možnost, da se jim pridružijo.

mag. Sabina Jelenc Krašovec, Filozofska fakulteta

Informacija o programih spopolnjevanja izvajalcev, vključenih v programe izobraževanja brezposelnih oseb

Spopolnjevanje andragoških delavcev je področje, ki ga v Andragoškem centru Slovenije razvijamo od ustanovitve. Sodelovanje z državnimi institucijami, še posebej z izobraževalnimi ustanovami, nam nakazuje smeri razvoja sodobne andragoške prakse. Predstave o tem, kakšen naj bi bil andragoški delavec današnjega časa, so se v zadnjem obdobju močno spremenile. Danes je pomembno predvsem to, da je dinamičen, prežet z duhom vseživljenjskega učenja, pozoren mora biti na kurikulum in njegovo izvedbo, nenehno mora imeti pred očmi posameznika in njegove izobraževalne cilje ter mu pomagati pri premagovanju težav. Kot lahko vidimo, se po eni strani pred njega postavljajo vse zahtevnejši cilji kurikuluma, ki omogočajo enakovredno obravnavo izobraževalnih programov za mladino in odrasle, z druge strani pa naj bi andragoški delavec postajal vse kompetentnejši svetovalec, ki posameznika spremlja med celotnim izobraževanjem in tudi še pri negotovih korakih njegove poklicne kariere.

Ministrstvo za šolstvo in šport ter Republiški zavod za zaposlovanje sta pooblastila Andragoški center Slovenije, da pripravi ustrezne programe izpopolnjevanja organizatorjev, svetovalcev in učiteljev, ki bodo sodelovali v tem programu. Ti programi naj bi bili namenjeni tistim, ki so že vključeni v Program spopolnjevanja izvajalcev, vključenih v program izobraževanja brezposelnih oseb, tistim, ki (še) ne sodelujejo v programu, pa izvajajo veliko drugih programov izobraževanja za brezposelne v dogovoru z zavodi za zaposlovanje, in tistim, ki se želijo v naslednjih letih vključiti v ta program.

Priprava teh programov je bila za Andragoški center odgovorno delo, saj se zavedamo, da na mnogih šolah delajo učitelji z bogatim andragoškim znanjem in prakso, taki, ki so redni udeleženci vseh andragoških usposabljanj, ki so na voljo. Hkrati so v program vključene tudi šole, ki so se doslej z izobraževanjem odraslih ukvarjale le v minimalnem obsegu ali pa sploh ne, zaradi česar tudi nimajo dovolj ustrezno usposobljenega osebja. Programi so pripravljene za *organizatorje izobraževanja, učitelje in svetovalce*.

V vse tri programe smo vključili tisto znanje in spretnosti, ki so potrebne najprej za to, da bi bil letni program izobraževanja brezposelnih oseb kakovostno izvajan pri vseh izvajalcih in da bi se razvile razmere, ki bi brezposelnim omogočale doseganje izobraževalnih in poklicnih ciljev.

V prvem delu spopolnjevanja se bodo udeleženci seznanili z ukrepi, ki jih prinaša program in se intenzivno posvetili psihološkim in socialnim značilnostim brezposelnih ter značilnostim, ki so povezane z njihovim izobraževanjem.

V drugem delu spopolnjevanja pa se bodo posvetili skupnim in posebnim nalogam, ki jih imajo v vlogi organizatorjev izobraževanja, učiteljev ali svetovalcev. Tako se bodo usposobili za učinkovito prilagoditev izvedbenega kurikulumu. Posebej se bodo posvetili delu s posameznikom in se vadili v komunikacijskih spretnostih. To jim bo posebej v pomoč pri vodenju uvodnega pogovora s kandidati in pri izdelavi individualnega izobraževalnega načrta, posebne zahteve programa. Prav tako se bodo usposobili za dajanje pomoči brezposelnim pri učnih in drugih težavah, svetovalci pa še za dajanje pomoči učiteljem. Vsi trije programi trajajo po 51 učnih ur.

Da bi zadostili vsem tem ciljem, smo pripravili naslednje module:

- Psihosocialne in izobraževalne značilnosti brezposelnih (16 ur)
- Organizator in načrtovanje izvedbenega kurikulumu (16 ur)
- Učitelj in načrtovanje izvedbenega kurikulumu (16 ur)
- Organizator izobraževanja, komunikacija in svetovanje (16 ur)
- Metode in tehnike poučevanja (16 ur)
- Svetovanje in komunikacija (32 ur)

Dodatno smo za začetek pripravili *Uvod v program spopolnjevanja*, ki bo udeležencem dal osnovne informacije o letnem programu izobraževanja brezposelnih oseb in predvsem o liku in nalogah organizatorja izobraževanja, učitelja ali svetovalca v njem.

Vsak modul je neodvisna enota s poudarkom na jasno opredeljenih ciljih, je vsebinsko zaokrožen, zaključni se s preverjanjem znanja in evalvira kot zaključena celota. Modularni pristop omogoča, da se udeleženci neovirano udeležijo katerega koli modula.

Vsi moduli spopolnjevanja so tudi točkovani, in sicer z eno točko, modul Svetovanje in komunikacija pa je točkovan z dvema točkama.

Predvideno je, da bi se posameznik v usposabljanje vključeval glede na vlogo, ki jo opravlja v programu. Glede na to, da so vsi programi modulsko zasnovani in da so nekateri moduli skupni, je mogoče opravljati tudi več programov spopolnjevanja hkrati, pri čemer ni treba večkrat opravljati istih modulov.

Vsem, ki so se že usposabljali v naših programih, **omogočamo tudi potrditev že pridobljenega znanja**: ni treba opravljati vseh modulov, pač pa le tiste, ki so zanje novi. O tej možnosti bomo obvestili vse prijavljene kandidate in na podlagi pogovorov z njimi ugotovili, katere module naj bi še opravili.

Z izvajanjem programov smo začeli v mesecu novembru 1998, ko je bilo izvedeno prvo poskusno usposabljanje za skupino organizatorjev izobraževanja. Izvedba uspo-

sabljanja je potekala na Andragoškem centru v Ljubljani, udeležilo se je 23 organizatorjev izobraževanja. Do konca meseca junija predvidevamo še sedem izvedb usposabljanja, predvsem za učitelje, vsaj eno izvedbo pa še za organizatorje izobraževanja. Potekale bodo v Ljubljani, lahko pa tudi drugje po Sloveniji. Pogoji so, da je na eni šoli dovolj kandidatov za najmanj eno skupino, to pomeni 20 udeležencev, ali pa da se več šol iz istega kraja ali bližine med seboj dogovori o potrebah po usposabljanju. Potrebna je tudi ustrezna oprema prostora, ki omogoča aktivne metode dela.

Sredstva za izvedbo programov, razen sredstev prevozov in bivanja, zagotavlja Ministrstvo za šolstvo in šport, zato kotizacije za te seminarje ni. Andragoški center pa v okviru zagotovljenih sredstev poleg izvedbe seminarja zagotavlja še tri strokovne priročnike, ki bodo v pomoč ne samo udeležencem usposabljanja pač pa tudi ostalim sodelavcem.

Sporočamo vam termine za novo skupino organizatorjev in za skupino učiteljev, za katero je urnik prilagojen tako, da je izvedba možna v vaši ustanovi. Ti termini so usklajeni z izvajalci programa. Vse naslednje termine, ki bodo z izvajalci tudi že usklajeni, bomo sproti objavljali v Noviškah.

TERMINI SPOPOLNJEVANJA ORGANIZATORJEV, VKLJUČENIH V PROGRAM IZOBRAŽEVANJA BREZPOSELNIH OSEB – izobraževanje bo potekalo v Andragoškem centru Slovenije

4. marec, med 9.00 in 17.45

UVOD V PROGRAM, IZOBRAŽEVALNE ZNAČILNOSTI BREZPOSELNIH (Meri Lorenčič, mag. Jože Miklavc, Darko Malí, mag. Sabina Jelenc Krašovec)

5. marec, med 9.00 in 16.00

PSIHOSOCIALNE ZNAČILNOSTI BREZPOSELNIH (dr. Mirjana Ule)

10. in 11. marec, med 9.00 in 16.00

ORGANIZATOR IZOBRAŽEVANJA, KOMUNIKACIJA IN SVETOVANJE (Nada Mulej, prof.)

15. in 16. marec, med 9.00 in 16.00

ORGANIZATOR IZOBRAŽEVANJA IN NAČRTOVANJE IZVEDBENEGA KURIKULUMA (mag. Marija Velikonja)

**TERMINI SPOPOLNJEVANJA UČITELJEV, VKLJUČENIH V PROGRAM
IZOBRAŽEVANJA BREZPOSELNIH OSEB – predviden potek izobraževa-
nja na vaši šoli oziroma ustanovi**

26. marec od 16. do 18.15

UVOD V PROGRAM (Darko Mali, Meri Lorenčič, mag. Jože Miklavc)

27. marec med 9.00 do 16.00

PSIHOSOCIALNE ZNAČILNOSTI BREZPOSELNIH (dr. Mirjana Ule)

9. april med 14.00 in 19.00

IZOBRAŽEVALNE ZNAČILNOSTI BREZPOSELNIH (mag. Sabina Jelenc Krašovec)

16. april med 12.00 in 19.

UČITELJ IN NAČRTOVANJE IZVEDBENEGA KURIKULUMA (mag. Marija Velikonja)

17. april med 9.00 in 16.00

UČITELJ IN NAČRTOVANJE IZVEDBENEGA KURIKULUMA (mag. Marija Velikonja)

7. maj med 12.00 in 19.00

METODE IN TEHNIKE POUČEVANJA (mag. Sabina Jelenc Krašovec)

8. maj med 9.00 in 16.00

METODE IN TEHNIKE POUČEVANJA (mag. Sabina Jelenc Krašovec)

Za vse dodatne informacije nas lahko pokličite na tel. 061 1842 571, Zdenka Birman-Forjanič ali 061 1842-573, Darko Mali.

Zdenka Birman Forjanič, ACS

Sodelovanje brezposelnih s civilno družbo

V novembrski številki Novičk je že izšel prispevek o projektu Javna dela - konkretna pomoč nevladnim organizacijam. Tokrat projekt podrobneje predstavljamo in hkrati vabimo na delavnice.

Javna dela so dobra priložnost za nevladne organizacije, profitne organizacije z neprofitnimi programi in brezposelne. S 60- do 85-odstotno podporo države si boste eni in drugi izboljšali in okrepili svoj položaj.

Predstavitev projekta

Sistemsko financiranje si NVO lahko zagotovimo tudi z vključitvijo v program javnih del (JADE), ki hkrati predstavlja zanimivo obliko zaposlovanja. NVO so to obliko pomoči slabo izrabile, brezposelni pa so imeli do JADE določene predsodke. Za izboljšanje stanja smo na VITRI Cerknica zasnovali projekt *Javna dela - konkretna pomoč nevladnim organizacijam* za obe ciljni skupini. Z različnimi aktivnostmi bomo NVO in druge organizacije, ki izvajajo neprofitne programe, seznanili in spodbudili k zaposlovanju preko JADE. To je osnovna ideja projekta, ki ga sofinancirata REC (Regionalni center za okolje za Vzhodno in Srednjo Evropo) in ZOD (Zavod za odprto družbo). Strokovni partner projekta je ZRSZ (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje), ki preko svojih območnih enot in uradov za delo obvešča in spodbuja brezposelne za vključitev v delo NVO.

Ciljni skupini

Projekt smo zasnovali za kadrovske in strokovno krepitev NVO, da bi tako izboljšali razmere delovanja. Na regionalne delavnice vabimo slovenske NVO različnih organizacijskih oblik (društvo, zasebni zavod, sindikat, zbornica,...), velikosti in strokovnih področij (okolje, socialno področje, izobraževanje, kultura, turizem, šport, humanitarne dejavnosti,...), ter vse druge organizacije z neprofitnimi programi (d.o.o., s.p., d.d., z.o.o.,...), ki nameravajo zaposlovati s pomočjo javnih del. Vabimo tudi vse posameznike, ki jih tematika zanima.

Druga ciljna skupina so brezposelni vseh starosti in poklicev. Večjo možnost za vključitev v delo ene izmed NVO imajo (samo)iniciativni in iznajdljivi. Če pa so brezposelni še dinamični in pripravljeni za timsko delo, so idealni za delo v NVO. S tem začnejo prevzemati (samo)odgovornost za zaposlitev ali samozaposlitev. NVO bodo v delo z veseljem vključile tudi mlajše in starejše, kot najtežje zaposljivi skupini. Prve zaradi mladostne energije, druge zaradi znanja in izkušenj.

Želja po redni zaposlitvi je zelo velika, priložnosti pa se izrabi veliko manj. Brezposelne pri iskanju zaposlitve omejuje pomanjkanje samozavesti - z daljšim obdobjem brezposelnosti se povečuje - in nepoznavanje tehnik osebne promocije. Dokaz za te trditve je visoka brezposelnost in pomanjkanje razvojnih vizij; slednje NVO imajo.

Izvedba projekta

Za uspešno izvedbo projekta sta ključnega pomena obveščenost ter udeležba NVO in brezposelnih na regionalnih delavnicah. Informiranje in animacija potekata preko nacionalnih in lokalnih, ter tiskanih in elektronskih medijev. V projekt je vključen tudi

ZRSZ. Preko svojih območnih enot obvešča in spodbuja brezposelne za vključitev v projekt. V ta namen smo uradom za delo priskrbeli informativno tiskano gradivo. OE RZZ bodo poskrbele za primerne prostore, kjer se bodo delavnice izvajale, in pripravile predstavitev programa JADE. Ena izmed pomembnejših nalog je tudi izdaja tematske številke biltena *VITRina*. Prispevki v njem bodo tudi povabilo vsem zainteresiranim k sodelovanju in udeležbi na delavnicah.

Marčevske regionalne delavnice bomo izvajali ob sredah popoldne in četrkih dopoldne v desetih slovenskih mestih, kjer so sedeži OE ZRSZ. Datume in kraje si oglejte v nadaljevanju.

POPOLDANSKE od 15.00 do 19.00

Kraj	Datum	Lokacija
Murska Sobota	03. 03	Ljudska univerza, Slomškova 33
Velenje	10. 03	ZSSS, Prešernova cesta 1
Ljubljana	17. 03	OE ZRSZ, Parmova 32
Krško	24. 03.	Cesta krških žrtev 67, Krško
Nova Gorica	31. 03	podjetje KOPO, Kidričeva 9

DOPOLDANSKE od 9.00 do 13.00

Kraj	Datum	Lokacija
Maribor	04. 03	OE ZRSZ, Gregorčičeva 37
Celje	11. 03	Celjski dom, Krekov trg 3
Kranj	18. 03	ZZV, Gospodsvetska 12
Novo Mesto	25. 03	Zavarovalnice Tilia, Seidlova 5
Koper	01. 04	Gospodarska zbornica, Ferrarska 2

dop.	pop.	Dejavnosti	Izvajalci
9.00	15.00	<i>Predstavitvena predavanja:</i>	- VITRA
-	-	• Potek delavnice	- Predstavniki OE ZRSZ
10.00	16.00	• Program javnih del (JADE)	- Bojan Žnidaršič, VITRA
		• Praktične izkušnje in izvedbe projektov s pomočjo JADE	- predstavniki drugih NVO
10.00	16.00	<i>Delavnica za brezposelne</i>	- Tatjana Godeša, VITRA
-	-	• Kako se učinkovito predstaviti delodajalcu	- Romana Nared, VITRA
11.00	17.00		
10.00	16.00	<i>Delavnica za NVO</i>	- Predstavniki OE ZRSZ
-	-	• Kako kandidirati na javnih razpisih za JADE	- Bojan Žnidaršič, VITRA
11.00	17.00		
11.00	17.00	Odmor (kava, sok)	OE ZRSZ
-	-		
11.30	17.30		
11.30	17.30	<i>Borza dela (Top Job)</i>	
-	-	• Predstavitev dejavnosti NVO	
13.00	19.00	• Pogovori brezposelnih z vodstvi in člani NVO	NVO in brezposelni
13.00	19.00	<i>Tiskovna konferenca</i>	
		• Primernost JADE za NVO in ocena uspešnosti delavnice	VITRA, NVO, OE ZRSZ

Vse podrobnejše informacije o delavnicah in o projektu kot celoti ter prijave: VITRA, tel. 061 793, 796 020. Vabilo velja tako delodajalcem (NVO, podjetja, s. p., zavodi) kot tudi delojemalcem, torej brezposelnim.

Bojan Žnidaršič, VITRA Cerknica

OBVESTILA

Andragoški center Slovenije Dnevi slovenskega izobraževanja '99

Andragoški center Slovenije bo tudi letos sodeloval na Dnevih slovenskega izobraževanja, ki bodo potekali od 16. do 19. marca 1999 v Cankarjevem domu. Svojo dejavnost in programe bo predstavljal na razstavnem prostoru v I. preddverju in s predavanji.

Na Dnevih slovenskega izobraževanja '99 bomo organizirali tudi srečanje izvajalcev Tedna vseživljenjskega učenja '99. Predstavili bomo poročilo o lanskem TVU in načrt za letošnjega, nekatere promocijske aktivnosti, pomembne za izvajalce TVU na terenu, ter razpis za priznanja oziroma nagrade ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih.

Vabljeni ste vsi, ki ste pri tej prireditvi že sodelovali z nami, in tudi tisti, ki bi to želeli v letošnjem letu.

TV Slovenija I Oddaja *Modro*

Modro je nova oddaja, ki jo TV Slovenija predvaja vsak prvi četrtek v mesecu ob 18.10 na prvem programu in v kateri predstavljajo izkušnje različnih generacij, ki se želijo oziroma morajo učiti. Zato da bo pot do znanja lažja in prijetnejša, v oddaji iščejo tudi odgovore na vprašanja, povezana z učenjem.

Polurno mozaično oddajo pripravlja Izobraževalni program. Voditeljica in urednica oddaje je Milica Prešeren, režiser Primož Meško, sceno je računalniško oblikoval Tomaž Marolt. Urednica izobraževalnega programa je Barbara Volčič Lombergar, producent Andrej Herbec.

Oddajo *Modro* si lahko ogledate tudi na spletnih straneh RTV Slovenija (www.rtv slo.si/novow.html), tam lahko preberete tudi podrobnejše informacije o obravnavanih temah.

Naslednja oddaja *Modro* je torej na programu 4. marca ob 18.10.

Andragoška poletna šola

Letošnja Andragoška poletna šola bo potekala od 7. do 11. junija 1999 v Ajdovščini, v Lavričevi knjižnici. Osrednja tema je izobraževanje socialno izločenih skupin, predstavlja pa nov korak k razvoju skupnostnega izobraževanja. Vsi zainteresirani naj podatke s predlagano temo in kratkimi tezami pošljejo na Filozofsko fakulteto, Oddelek za pedagogiko in andragogiko.

